

ՎԵՐԱՊԱՏՐԱՍՏՈՂ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆ
ՀՀ ԿԳՄՍ «ՄԱՐՏՈՒՆՈՒ Տ. ԱԲՐԱՀԱՄՅԱՆԻ
ԱՆՎԱՆ ԱՎԱԳ ԴՊՐՈՑ» ՊՈԱԿ
ՀԵՐԹԱԿԱՆ ԱՏԵՍԱԿՈՐՄԱՆ ԵՆԹԱԿԱ
ՈՒՍՈՒՑԻՉՆԵՐԻ ՎԵՐԱՊԱՏՐԱՍՏՈՒՄ

**ԱՎԱՐՏԱԿԱՆ
ՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ
ԱՇԽԱՏԱՆՔ**

ԹԵՄԱ՝

«Սովորողների մեջ արժեքային համակարգի ձևավորումը առարկայի դասավանդման ընթացքում հարցադրման մեթոդով »

ԱՆՑԿԱՑՄԱՆ ՎԱՅՐ՝

ՄԱՐՏՈՒՆՈՒ Տ. ԱԲՐԱՀԱՄՅԱՆԻ

ԱՆՎԱՆ ԱՎԱԳ ԴՊՐՈՑ

ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ՂԵԿԱՎԱՐ՝

ՀԱՍՄԻԿ ԲԵՅԲՈՒԹՅԱՆ

ՈՒՍՈՒՑԻՉ՝

Նարինե Գալստյան

ԴՊՐՈՑ՝

« Վերին Գետաշենի թիվ 2 մ/դ»

2022 թ.

ՄԱՐՏՈՒՆԻ

Բովանդակություն

1.Ներածություն.....	3
2.Գրական ակնարկ.....	6
3.Արժեքային համակարգի ձևավորման օրինակներ օտար լեզուների դասընթացում/մասնավորապես ռուսաց լեզվի./.....	8
4.Փորձարարական հետազոտություն.....	10
5.Փորձարարական դասարանի նկարագիր.....	12
5.1. Փորձարարական դաս 1.....	12
5.2. Փորձարարական դաս 2.....	14
7.Եզրակացություն.....	16
8.Գրականության ցանկ.....	17
9.Հավելված.....	18
1.Դասապլան- 1.....	18
2.Դասապլան- 2.....	21

1. Ներածություն

«Արժեհամակարգ» հասկացությունը մանկավարժական գիտության մեջ ըմբռնվում է բավական լայն շառավիղով: Առավել ընդունված է այն ընկալումը, որ արժեհամակարգը մարդու բարոյական, գեղագիտական, հոգևոր, իմացական, մշակութային և էթնիկական արժեքների համախումբն է, որն անհրաժեշտ է անձի ներդաշնակ, բազմակողմանի ձևավորման և զարգացման համար: Արժեքների թվարկված համախմբերից որևէ մեկին գերապատվություն տալը կնշանակեր ոչ մանկավարժական մոտեցում խնդրին. Արժեհամակարգը լիակատար է և համեմատաբար ավարտուն բոլոր ներառված համախմբերի ներդաշնակ փոխլրացման պայմաններում:

Արժեհամակարգի ձևավորման և նրա հարաբերական կայունության ապահովման համար հանրակրթության բնագավառում կարևոր և անփոխարինելի նշանակություն ունեն բոլոր ուսումնական առարկաները, որոնք թվում, այնուամենայնիվ, արժեքների ձևավորման առումով չափազանց մեծ է հումանիտար ոլորտի ուսումնական առարկաների դերը:

Մասնավորապես՝ անգնահատելի է լեզվի և գրականության դերը՝ առանց նույնիսկ էականորեն տարածանելու մայրենի և օտար լեզուների նշանակությունը սույն խնդրի առնչությամբ: Արժեհամակարգի մեջ կուտակված է անցյալի փորձը, որի յուրացումը աշակերտների մեջ ձևավորում է հայրենասիրության, սեփական ժողովրդի պատմության, նրա ստեղծած մշակութային արժեքների, գիտական նվաճումների համար հպարտության զգացում: Իսկ ակտիվ ճանաչողական գործունեության պայմաններում ձևավորված գիտելիքները աշակերտների մոտ վերածվում են համոզմունքների և կարողությունների:

Այսօր աճող սերնդի դաստիարակության գործն ընթանում է տարբեր հանգամանքների ազդեցության ներքո՝ ժողովրդագրական, ազգային, մշակութային, ընտանեկան, կրթական, հասարակական, սոցիալական և այլն: Չաշվի առնելով բազմաթիվ այս և այլ հանգամանքներ՝ ժամանակակից

մանկավարժության համար խնդիր է դառնում սովորողների ազգային գիտակցության ձևավորումը սեփական ժողովրդի պատմության ու մշակույթի հենքի վրա՝ չանտեսելով համամարդկային արժեքները: Կրելով վերոնշյալ և այլ հանգամանքների ներգործությունը, ընտրությամբ յուրացնելով դրանց ազդեցությունը՝ աշակերտը հաղորդակցվում է հասարակական մշակույթին և ձևավորվում իբրև ստեղծագործական անհատականություն: Ընդ որում՝ կրթական տարբեր աստիճաններում աշակերտն ունենում է աշխարհի նկատմամբ վերաբերմունքի տարբեր դրսևորումներ և հարաբերություններ:

Վերաբերմունքն աշխարհի նկատմամբ և հարաբերությունը աշխարհի հետ, վերաբերմունք սեփական անձի նկատմամբ և հարաբերությունն ինքն իր հետ իրականացվում են հասարակական դաստիարակության համակարգի (ուսումնական հաստատություններ, հասարակական, պետական, խորհրդակցական մարմիններ, մանկապատանեկան կառույցներ, այլ) և տեղեկատվական տեխնոլոգիաների (հեռուստատեսություն, համացանցային լրատվական միջոցներ, մամուլ) միջոցով:

Կինոն, թատրոնը, հեռուստատեսությունը, համացանցը ներգործում են աշակերտի անձի վրա ոչ միայն ինքնին՝ որպես տեղեկատվության աղբյուրներ, այլ նաև որոշակի տիպարների միջոցով, որոնք դրսևորվում են այդ «տեղեկատվական աղբյուրներից հոսող» հերոսների վարքագծում: Աշակերտները, իրենց տարիքային, սեռական և անհատական առանձնահատկություններին համապատասխան, հակված են նույնացնել իրենց այս կամ այն հերոսի հետ՝ յուրացնելով նրանց վարքի ձևերը, ապրելակերպը, հագուստը, կենցաղը, կյանքի ոճը և այլն:

Աշխատանքի նպատակն է վերջնաարդյունքում ներկայացնել հարցադրումների այն ռազմավարությունները, որոնք կիրառվում են սովորողների գիտելիքները գնահատելու, ուսուցանվող նյութն ավելի խորն ըմբռնելու,

քննադատական մտածողություն զարգացնելու, աշակերտների ներգրավվածության

աստիճանը բարձրացնելու, մոտիվացիան խթանելու համար:

Ավելին, ճիշտ և դասի նպատակներից բխող հարցերի առաջադրումը կարող է հիմք հանդիսանալ նոր գաղափարների առաջացման, ավելի խորքային ուսումնասիրությունների համար: Հարցեր տալու և հարցերին պատասխանելու կարողությունն

ուսումնառության մեջ առանցքային և կարևոր տեղ է զբաղեցնում: Ուսուցման արդյունավետության և աշակերտների ներգրավվածության համար դիտարկվել է հարցադրման մի քանի ռազմավարություններ: Ռուսաց լեզվի դասի մեջ հարցադրումների մեթոդի կիրառումը դասավանդման գորշընթացի կարևոր և բաղկացուցիչ մասն է կազմում: Հարցադրումների կիրառմամբ կարելի է ստուգել նախկինում յուրացված գիտելիքների աստիճանը, ինչպես նաև մեծացնել աշակերտների ակտիվացումը դասապրոցեսին:

Ստորև ներկայացնում եմ հարցադրումների մի քանի ռազմավարություններ որոնք նպաստում են աշակերտների ակտիվացմանը դասապրոցեսին: Գլխավոր նպատակը այն է, որ սովորողները կարողանան իրար հետ համագործակցելով սովորել, փոխանակել կարծիքներ, քաջալերել միմյանց:

ԳՐԱԿԱՆ ԱԿՆԱՐԿ

Արժեքը, աշխարհի յուրահատուկ ընկալումն է, որը ձևավորվում է ոչ միայն ձեռք բերված գիտելիքի և ինֆորմացիայի, այլև սեփական կենսափորձի հիման վրա:

Մշակույթը խիստ կապված է մարդու արժեհամակարգի հետ: Նեղ իմաստով՝ արժեքը մարդու համար իրի, առարկայի կամ երևույթի դրական նշանակությունն է: Արժեքը մարդու վերաբերմունքն արտահայտող ցուցանիշ է, որի կարևոր կատեգորիաներից են՝ հավատն ու սերը:

Չավատը ծնում է հույս և մղում մարդուն ապրելու, ստեղծելու, արարելու: Չավատը դառնում է կողմնորոշիչ մարդու կյանքի և գործունեության համար: Մարդիկ քանի դեռ ապրում են՝ հավատում են, քանի դեռ հավատում են՝ ապրում են:

Սերը մյուս մարդկանց հետ միավորվելու ձգտումն է: Սիրո մեջ միավորվում են մարդու արժեքային պատկերացումները: Այն բաղկացած է մի քանի մակարդակներից: Այլասիրությունը ուրիշին սիրելու, իսկ եսասիրությունը սեփական անձը սիրելու երևույթն է:

Սերն ապրում է, որն ըստ Չեգելի չի հենվում խորհրդածությունների և դատողականության վրա, այլ բխում է զգացմունքից: Սերը խիստ անհատական և անկրկնելի ապրում է:

Ամեն մեկը յուրովի է սիրում: Սիրո մեջ մարդն ավելի պահանջկոտ է դառնում ինքն իր նկատմամբ, ձգտում ինքնակատարելագործման: Ահա թե ինչու սերը մշակութային և գեղեցիկ երևույթ է:

Չաճախ արժեք է համարվում ճշմարտությունը, հատկապես բարու և գեղեցիկի հետ կապվելիս: Բարու, գեղեցիկի, արդարի միասնության սկզբունքը գալիս է Սոկրատեսից, ով փիլիսոփայական գիտելիքը բաժանում է տեսականի (որի կրողը նա համարում է ճշմարիտը), գործնականի (բարին), գեղարվեստականի (գեղեցիկը):

Ճշմարտությունը միայն որոշակի սոցիալ-մշակութային պայմաններում է ձեռք բերում արժեքային նշանակություն, իսկ գոյաբանական և իմացաբանական

իմաստներով ըմբռնված ճշմարտությունը արժեքաբանորեն չեզոք են: Կյանքում հաճախ ճշմարտությունը զոհաբերվում է արժեքների: Եթե Արիստոտելն առաջնորդվում էր <<թե՛ն Պլատոնը բարեկամս է, բայց ճշմարտությունը թանկ է>> սկզբունքով, ապա շատերն առաջնորդվում են << թե՛ն ճշմարտությունը թանկ է, բայց Պլատոնը բարեկամս է>> սկզբունքով: Ավելին, ճիշտ և դասի նպատակներից բխող հարցերի առաջադրումը կարող է հիմք հանդիսանալ նոր գաղափարների առաջացման, ավելի խորքային ուսումնասիրությունների համար: Հարցեր տալու և հարցերին պատասխանելու կարողությունն ուսումնառության մեջ առանցքային և կարևոր տեղ է զբաղեցնում: Ուսուցման արդյունավետության և աշակերտների ներգրավվածության համար դիտարկվել է

հարցադրման մի քանի ռազմավարություններ:

Ռուսաց լեզվի դասի մեջ հարցադրումների մեթոդի կիրառումը դասավանդման գործընթացի կարևոր և բաղկացուցիչ մասն է կազմում: Հարցադրումների կիրառմամբ կարելի է ստուգել նախկինում յուրացված գիտելիքների աստիճանը, ինչպես նաև մեծացնել

աշակերտների ակտիվացումը դասապրոցեսին: Ստորև ներկայացնում եմ

հարցադրումների մի քանի ռազմավարություններ որոնք նպաստում են աշակերտների ակտիվացմանը դասապրոցեսին:

Գլխավոր նպատակը այն է, որ սովորողները կարողանան իրար հետ համագործակցելով սովորել, փոխանակել կարծիքներ, քաջալերել միմյանց:

ԱՐԺԵՔԱՅԻՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԻ ՁԱՎՈՐՄԱՆ ՕՐԻՆԱԿՆԵՐ

ՕՏԱՐ ԼԵՉՈՒՆԵՐԻ ԴԱՍԸՆԹԱՑՈՒՄ/մասնավորապես ռուսաց լեզվի/

Սովորողների անձի արժեքների ձևավորման առումով հանրակրթության մեջ ուրույն նշանակություն ունեն ուսուցանվող օտար լեզուները, մասնավորապես՝ նկատի ունեմ ռուսաց լեզուն, որով ստեղծված համաշխարհային նշանակության գրական կոթողներն ունեն սերունդ կրթելու և մարդկային հատկանիշներով նրանց դաստիարակելու հսկայական ներուժ: Ահա թե ինչու հանրակրթական դպրոցում ռուսաց լեզվի և գրականության դասավանդումը դուրս է գալիս սոսկ օտար լեզու և օտար մշակույթ ուսուցանելու նեղ շրջանակից և վերածվում է սովորողների գեղագիտական, բարոյական, հոգևոր արժեհամակարգը ձևավորելու մի միջոցի, որի դերը չպետք է թերագնահատել:

Ռուսաց լեզվի անհամրելի հարստությունները փռելով սովորողների առջև՝ անուղղակիորեն նրանց դաստիարակում ենք այլոց հոգևոր արժեքները ճանաչելու և գնահատելու բարոյական պատրաստակամությամբ, իսկ ռուս գրականության մարգարիտները հարստացնում են սովորողների հոգևոր պաշարները և հղկում գեղագիտական ճաշակը, ինչը էական նշանակություն ունի նրանց արժեհամակարգի լիարժեքության և ընդգրկունության առումով: Իբրև ռուսաց լեզվի և գրականության ուսուցչուհի՝ սեփական փորձով կարող ենք հավաստել, որ աշակերտի արժեհամակարգը պետք է ձևավորել ներդաշնակության սկզբունքով, որում իր ուրույն տեղը պետք է ունենա հնարավորինս սերտ հաղորդակցումը օտար մշակույթին և լեզվին՝ որպես մշակույթի մի տարատեսակի:

Արժեքների բուրգի գազաթին գտնվող նվիրական ու մեծագույն արժեքի՝ հայրենասիրության զգացումը դաստիարակելու համար ռուս գրականության դասընթացը բազմաթիվ հիանալի հնարավորություններ է ընձեռում: Կարելի է, դիցուք, հիշատակել Լև Տոլստոյի «Պատերազմ և խաղաղություն» էպոպեայի ուսուցումը, որն իրականացվում է այն գերագույն նպատակադրումով, որ նրանով կարելի է ոչ միայն ռուս, այլև ցանկացած այլազգի դպրոցականի հոգում վառել հայրենասիրության կրակը՝ վեպի հերոսների, նրանց գործողությունների,

անձնագրիության ու հայրենանվիրության բացահայտումներով:

Հայրենասիրությունն այն մեծագույն արժեքն է, որ հարգանք ու պատկառանք է հարուցում, նույնիսկ երբ դրսևորվում է հակառակորդի կամ թշնամու մոտ: Ի դեպ, յուրաքանչյուր ուսուցիչ ունի որոշակի հեղինակ կամ ստեղծագործություն, որը նրան ամենադյուրին կերպով է օգնում իր մանկավարժական խնդիրները լուծելու, տվյալ դեպքում՝ հայրենասիրության բարձրագույն արժեքը սաների հոգիներում սերմանելու համար:

Մեզ համար դա տարիներ ի վեր եղել և մնում է համաշխարհային գրականության այդ հսկայի՝ Լ. Տոլստոյի վերոնշյալ ստեղծագործությունը: Ուսուցչի քաղաքացիական դիրքորոշումը, ձգտումը՝ դաստիարակել բարձր արժեքներ կրող քաղաքացիներ, նրա մտահորիզոնը, հասարակական լայնախոհությունը, սերը երեխաների նկատմամբ ուսումնական գործընթացի արժեքային դաստիարակչական ներգործության բարձրացման կարևոր պայմաններից են: Ընդ որում՝ դաստիարակչական խնդիրների լուծումը պայմանավորված է նաև նրանով, որ ուսուցիչը համագործակցային փոխհարաբերությունների միջոցով նախատեսում է աշակերտների ոչ միայն մտավոր, այլև բարոյական, գեղագիտական ու ֆիզիկական դաստիարակության խնդիրների նկատմամբ համակողմանի մոտեցում:

Ամբողջ դասարանին ուղղվող ընդհանուր հարցերի ռազմավարություն ունենալն Սա այն մոտեցումն է, երբ ուսուցիչը հարցն ուղղում է ամբողջ դասարանին: Ամենայն հավանականությամբ, սա ամենատարածված մեթոդներից մեկն է, որի շրջանակում տրվող հարցերը հիմնականում նպատակ ունեն պարզելու նյութի յուրացման մակարդակը կամ պարզել, թե որքանով են աշակերտներն ընկալել ուսուցանվող նյութը: Դասավանդման փորձը ցույց է տալիս, որ այս հարցերին պատասխանում են հիմնականում դասարանի բարձր առաջադիմություն ունեցող աշակերտները, մյուսները պարզապես լինում են լսողի դերում: Ավելին, հաստատվեց նաև Գալլի այն տեսակետը, որ որքան ավելի շատ հարցադրումներ են հնչում, այնքան ավելի պակաս աշակերտներ են մասնակցում դասին: Ճիշտ հարցադրման դեպքում այն կարող է հիմնովին փոխել նախնական պատկերը:

Փորձարարական հետազոտություն

Աշխատանքի նպատակն է ներկայացնել հարցադրումների այն ռազմավարությունները, որոնք կիրառվում են սովորողների գիտելիքները գնահատելու, ուսուցանվող նյութն ավելի խորն ըմբռնելու, քննադատական մտածողություն զարգացնելու, աշակերտների ներգրավվածության աստիճանը բարձրացնելու մոտիվացիան խթանելու համար: Ավելին, ճիշտ և դասի նպատակներից բխող հարցերի առաջադրումը կարող է հիմք հանդիսանալ նոր գաղափարների առաջացման, ավելի խորքային ուսումնասիրությունների համար: Ուսուցման արդյունավետության և սովորողների ներգրավվածության բարձրացման համար քննարկվել են հարցադրման մի քանի ռազմավարություններ:

Հարցադրումների մեթոդի կիրառումը դասավանդման գործընթացի կարևոր և բաղկացուցիչ մասն է կազմում: Հարցադրումների կիրառմամբ ոչ միայն կարելի է ստուգել նախկինում յուրացված գիտելիքների աստիճանը, խթանել վերլուծական մտածելակերպը, զարգացնել և ամրապնդել ձեռք բերվածը, այլ նաև բարձրացնել աշակերտների ներգրավվածության աստիճանը, որն էլ իր հերթին ազդում է ուսուցման որակի և արդյունավետության վրա: Ավելին, ճիշտ ձևով կազմված հարցերը, որոնք տրվում են հոգեբանորեն ապահով միջավայրում, խրախուսում են ստեղծագործական և քննադատական մտածելակերպի զարգացումը, ինչպես նաև բարձրացնում են աշակերտների ինքնավստահությունը: Եթե հարցը լսելուց հետո աշակերտները չեն արձագանքում համեմատաբար կարճ ժամանակահատվածում, ուսուցիչը հաճախ պետք է փորձի առաջ տանել գրույցը՝ կրկնելով, վերաձևակերպելով հարցը կամ դիմելով աշակերտներին:

Ավելի բարդ հարցերի դեպքում, որոնք պահանջում են բարդ կոգնիտիվ վերլուծություններ, հնարավոր է անհրաժեշտ լինի տրամադրել աշակերտներին 1-2 րոպե, նախքան պատասխանելու: Միայն է, երբ ուսուցիչը պատասխանում է իր իսկ հարցերին, և այդպիսի վարքագիծը արագորեն դառնում է ինքնախաբեության ձև: Արդյունքում աշակերտները զրկվում են հարցը «բռնելու» և իրենց սեփական

պատասխանները ձևակերպելու հնարավորությունից, ինչը կարևոր գործընթաց է աշակերտների ներգրավածությունը բարձրացնելու համար: Անընդհատ պատասխանելով հարցերին աշակերտների փոխարեն, ուսուցիչը անուղղակիորեն «ասում է», որ նորմալ է, որ նրանք չեն պատասխանում հարցերին, քանի որ ուսուցիչը ի վերջո ինքը կպատասխանի: Արդյունքում աշակերտների սովորելու և դասին մասնակցելու գործընթացը մասնակիորեն դադարեցվում է: Իրականացված հետազոտությունների շրջանակում պարզվել է, որ պատասխանին ավելի երկար սպասելով՝ գրանցում են հետևյալ հաջողությունները.

- Սովորողների պատասխաններն ընդարձակվում են:
- Ամբողջական նախադասություններ և վստահության ավելացում:
- Հայեցողական մտածողության դրսևորում:

- Ավելանում են սովորողի հարցերը և աշակերտների ակտիվությունը:

Ուսուցիչները վերանայում են սովորողներից ունեցած ակնկալիքները:

- Անցում ուսուցչակենտրոն ուսուցումից սովորող-սովորող վարքի դրսևորումներին և ընդլայնում են հարցերի շրջանակը: Այսպիսով՝ ուսուցչի սպասման ժամանակի ավելացումն ստեղծում է այնպիսի մթնոլորտ, որը նպաստավոր է վերլուծակա և քննադատական մտածողության զարգացման գործում:

Փորձարարական դասարանի նկարագիր

Փորձարարական դասեր իրականացնելու համար ընտրել են Գեղարքունիքի մարզի Վերին Գետաշենի թիվ 2 միջն դպրոցի 6-րդ դասարանը, որտեղ և աշխատում են : Դասարանի աշակերտներին արդեն 4 տարի է դասավանդում են ռուսաց լեզու առարկան : Դասարանը ռուսաց լեզվի ժամին կիսվում է : Իմ խմբում կան 15 աշակերտներ` 10 տղա 5 աղջիկ: Ընդհանուր առմամբ միջին կարողությունների տեր աշակերտներ են

Դասարանում կա նաև 1 կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող աշակերտ : Երեխան ունի մտավոր միջին աստիճանի խանգարում: Երեխան վկայագրված է ՏՄԱԿ-ի կողմից և ըստ ֆունկցիոնալ նկարագրի իր առանձնահատկությունները հաշվի առնելով 2020թ-ի հունվարից իր համար կազմվում է անհատական ուսուցման պլան /ԱՈԻՊ/ : Աշակերտը չի կարողանում հաղորդակցվել ռուսաց լեզվով, գիտի մի քանի տառ , ու թեմատիկ նկարները հայերեն ու ռուսերեն անուններով կարողանում է ասել:

Փորձարարական դաս 1

Ես իմ փորձարարական դասը անցկացրել են Գետաշենի թիվ 2 միջն դպրոցի 6-րդ դասարանում ` Յայաստան և Ռուսաստան թեմայով:

Թեման բավականին մատչել էր ու հասկանալի, և քանի որ այս դասարանում սովորողների մի մասը չէր ներգրավվում դասապրոցեսին` թեման հաղորդեցի հարցադրման մեթոդով: Քանի որ հարցադրման միջոցով կարելի է աշակերտներին ներգրավել դասապրոցեսի մեջ:

Թեմայի հաղորդումից հետո հարցերի միջոցով պարզեցի <Ինչքանով էր ընկալելի նոր թեման աշակերտների համար: Յարցադրման միջոցով ստուգեցի աշակերտների ձեռք բերած գիտելիքները թեմայի վերաբերյալ :

ԿԱՊԿՈՒ աշակերտին տվեցի հանձնարարություն ` դրոշների մեջից առանձնացնել Յայաստանի և Ռուսաստանի դրոշները:

Աշակերտները պատասխանեցին և ընթանրացրին իրենց տեսակետները արժեքային համակարգի վերաբերյալ: Ամփոփելուց հետո սկսեցինք աշխատել գրատախտակի մոտ փակցրած նկարների միջոցով ներկայացնելով երկու երկրների մշակութային արժեքները: Դասը քննարկելուց հետո գրատախտակին գրվեցին մի քանի արժեքներ արտահայտող բառեր և միջին առաջադիմությամբ երկու աշակերտ սկսեցին աշխատել գրատախտակի մոտ նշելով թե երկու երկրներում վերոնշյալ արժեքներից որն են ավելի կարևորում:

Բարձր առաջադիմությամբ աշակերտները պատասխանեցին դասագրքում տրված հարցերին թեմայի վերաբերյալ, իսկ ցածր առաջադիմությամբ աշակերտները՝ 4-5 հաճախ գործածվող բառեր դասի թեմայից՝ թարգմանեցին: Պետք է նշեմ, որ աշխատանքի ընթացքում իմ ուշադրության կենտրոնում մնացել էին հատկապես ցածր առաջադիմությամբ աշակերտները:

Դասն ավարտվեց տնային աշխատանքի հանձնարարումով:

Փորձարարական դաս 2

Չաջորդ փորձարարական դասը վերցրել էմ « Չայաստանի հրաշալի վայրերը » թեման:

Թեմայի համար սահմանված նպատակները՝ անցած դասերից ստացած գիտելիքների հիման վրա արժևորել Չայաստանի տեսարժան վայրերն ու շրջանները, ամրապնդել յուրացրած թեման գործնական աշխատանքի միջոցով:

Թեման բավականին մատչել էր ու հասկանալի, և քանի որ այս դասարանում սովորողների մի մասը չէր ներգրավվում դասապրոցեսին՝ թեման հաղորդեցի հարցադրման մեթոդով: Քանի որ հարցադրման միջոցով կարելի է աշակերտների ներգրավել դասապրոցեսի մեջ: Իսկ ԿԱՊԿ ունեցող աշակերտին հանձնարարեցի նկարներից գտնել Երևանը և Արարատ սարը պատկերող նկարները և անվանել դրանք:

Մտազրոհի մեթոդի միջոցով ամրապնդեցի նախորդ թեմաները: Դասարանում կատարվում է թեստային աշխատանք որին հատկացված է 15 րոպե: Թեստի միջոցով կատարեցի գիտելիքի ստուգում նախորդ թեմաների վերաբերյալ: Այնուհետև հանձնարարեցի գործնական աշխատանք՝ աշակերտների ընտրությամբ գրել ռեֆերատներ Չայաստանի որևէ շրջանի մասին:

Թեմայի հաղորդումից հետո հարցերի միջոցով պարզեցի Ինչքանով էր ընկալելի նոր թեման աշակերտների համար: Չարցադրման միջոցով ստուգեցի աշակերտների ձեռք բերած գիտելիքները է թեմայի վերաբերյալ :

Աշակերտները պատասխանեցին և ընթանրացրին իրենց տեսակետները արժեքային համակարգի վերաբերյալ: Ամփոփելուց հետո սկսեցինք աշխատել գրատախտակի մոտ փակցրած նկարների միջոցով ներկայացնելով երկու երկրների մշակութային արժեքները: Դասը քննարկելուց հետո գրատախտակին գրվեցին մի քանի արժեքներ արտահայտող բառեր և միջին առաջադիմությամբ

Երկու աշակերտ սկսեցին աշխատել գրատախտակի մոտ նշելով թե երկու երկրներում վերոնշյալ արժեքներից որն են ավելի կարևորում:

Այնուհետև արեցինք գործնական աշխատանք՝ < Հայաստանի տեսարժան վայրերից մեկը> նկարագրել ըստ ցանկության: Աշխատանքն ավարտելուց հետո միասին քննարկեցինք:

Աշակերտները կարողանացան ինքնուրույն նկարագրել <Քաղաքը պատշգամբից>, նրա շրջանները և տեսարժան վայրերը, արդեն ծանոթ և հասկանալի թեման շարադրելով կատարել գործնական աշխատանքը:

Դասն ավարտվեց տնային աշխատանքի հանձնարարումով:

Եզրակացություն

Այս դասարանում , որտեղ ես կատարեցի իմ աշխատանքները, եկա այն եզրակացության, որ լավ ու ստացված դասի գրավականներից մեկը դասի սկզբում որպես խթան օգտագործված մոտիվացիոն հարցադրումներից է կախված:

Դասերը, որոնք ես կիրառեցի երկուսն էլ ունեին ինչպես իմացական նպատակներ, այնպես էլ արժեքային համակարգի ձևավորմանը նպաստող նպատակներ: Առաջինում երկու երկրների մասին տեղեկություններ, ու դրանց մշակութային արժեքների վերաբերյալ իմացություն, իսկ երկրորդ թեմայով՝ Չայաստանի տեսարժան վայրեր , զարգացնում ենք և գեղագիտական ճաշակը, խթանում հայրենասիրությունը, հայրենի երկրի տեսարժան վայրերի իմացությունը ,նպաստում աշխարհընկալմանը:

Իմբերի նկարագրության ժամանակ նշեցի, որ դասարանում ունեմ կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող աշակերտ, որի համար ունեի թեմայի հետ կապված նպատակ ` թեմատիկ նկարների ռուսերեն անվանումներ. նկարներում պատկերված էին երկրի խորհրդանիշները՝ դրոշ, զինանշան, Արարատ սար, Սևանա լիճ:

Փորձարարական դասերը ստացված ու հաջողված եմ համարում քանի որ աշակերտները մեծ հետաքրքրությամբ մասնակցեցին ու յուրացրին իրենց դասերը: Չաջողություններիցս ուզում եմ առանձնացնել նաև ԿԱՊԿՈՒ աշակերտի հետ աշխատանքը դասին՝ աշակերտը նույնպես ունեցավ մասնակցություն, կարողացավ ուսուցչի օգնությամբ տրված նկարները տարբերել և Չայաստանի վերաբերյալ հայերեն լեզվով արռանց կաշկանդվելու արտասանել <ես իմ անուշ Չայաստանի> բանաստեղծությունից մի հատված:

5.Գրականության ցանկ

- 1. Ամիրջանյան Յու. Ա., Սահակյան Ա. Ս. „Մանկավարժություն,,
Մանկավարժ 2005**
- 2. Հանրակրթական դպրոցի առարկայական չափորոշիչ և ծրագիր`
<<Անգլերեն լեզու>> 2007**
- 3. Բաբանսկի Յու. Կ., Պոբեդանոսցև Գ. Ա., Աշակերտների դաստիարակությ
կոմպլեքսային մոտեցում, Երևան, 1987թ., 112 էջ:**
- 4. Սուխոմլինսկի Վ. Ա., Սիրտս նվիրում եմ երեխաներին, Երևան,
1977թ., 317 էջ:**
- 5. Մուդրիիկ Ա.Վ.-Դպրոցականի անձը և նրա դաստիարակությունը
կոլեկտիվում -Երևան 1986**
- 6. Մանկավարժություն ամսագիր, թիվ 7. 2011թ. Գայանե
Մկրտչյան էջ 44-46**
- 7. Я. Корчак, Избранные педагогические произведения, М., 1979,
458 с.**

Հավելված

Դասապլան-1

Ուսուցիչ՝ Նարինե Գալստյան

Առարկա՝	ռուսերեն	Ամսաթիվ		Դասարան	6
Թեմա՝	ՀԱՅԱՍՏԱՆ ՌՈՒՄԱՍՏԱՆ				
Օգտագործվող նյութեր՝	<i>Գրատախտակ, կավիճ, դասագիրք, տետրեր, թեստեր, բառարան</i>				
Դասի նպատակը՝	<p>Իմանալ-երկու երկրների մասին տեղեկություններ</p> <p>Հասկանալ-երկրների բարեկամության սկզբունքները</p> <p>Իմանալ-Մշակութային առանձնահատկությունները,</p> <p>Սովորողները գաղափար կազմեն տվյալ թեմայի հասկացության մասին: Սովորեն և հասկանալի նոր բառեր և արտահայտություններ, կատարեն վերլուծություններ, սերմանել և արժևորել հայրենիքի հանդեպ սեր և հարգանք:</p>				
	Ուսուցանման արդյունքներ, որոնք կփաստեն, որ ուսուցումը տեղի ունեցավ				
Վերջնարդյունքները	<p>ԿԿարողանա՝</p> <p>տալ տեղեկություններ երկու երկրների մասին</p> <p>մշակութային առանձնահատկությունները տարբերել:</p> <p>հասկանալ նոր թեմայում ամփոփված բառերը և արտահայտությունները և ամրապնդել դրանք:</p>				
Գործողություններ(ժամ/տև)	Ուսումնական գործունեություն	Ուսումնական գործունեություն	Հարցադրումներ	Կիրառվող մե	

դուրյուն)	Աշակերտներ	Ուսուցիչ		թող (ներ)
5րոպե-սկիզբ	<p>Բացել դասագրքերը, պատրաստվել նոր դասին:</p> <p>Ներկայացնել տնային աշխատանքները</p> <p>Պատասխանել հարցերին</p>	<p>Ողջունել դասարանին, ն/բ:</p> <p>Ստուգել տնային աշխատանքները, բացատրել անհասկանալի մասերը</p>		Հարցադրումների մեթոդ
10րոպե-ընթացք	<p>Թույլ ունակ ուսուցիչները ունենցող աշակերտները կատարում են թեմայի վերաբերյալ տրված առաջադրանքները</p>	<p>Տալ հարցադրումներ, աշակերտներին ներգրավել դասապրոցեսին</p> <p>Տալ ուղղորդող հարցադրումներ</p>	<p><i>Ներկայացրել դրոշների գույները և բացատրել յուրաքանչյուր գույնի նշանակությունը:</i></p> <p><i>Գտնել տվյալ գիտնականներից Հայաստանի և Ռուսաստանի</i></p>	Խմբային համագործակցային աշխատանք
15րոպե	<p>Աշակերտները կատարում են թեմայի վերաբերյալ դասի վերջում տրված պարզ</p>	<p>Կատարել խմբային աշխատանք (բաժանվում է երեք խմբի) միջոցով դասի համապատասխան բաժինները սովորել և յուրացնել</p>	<p><i>և Ռուսաստանի գիտնականները:</i></p>	

<p>12րոպե</p> <p>3րոպե- ավարտ</p>	<p>առաջադրանքները:</p> <p><i>Լուռ լսել դասը , կատարել նշումներ, հնչեցնել անհասկանալի հարցեր, աշխատանք դասագրքի հետ</i></p>	<p>դասարանում:</p> <p>Նոր թեմա հաղորդել բանավոր հետադարձ կապ տրամադրել, անհասկանալի հատվածները բացատրել</p> <p><i>(Նոր թեման՝ < Հայաստանի հրաշալի վայրերը>)</i></p> <p>Գնահատում և տնային աշխատանքի հանձնարարում</p>	<p><i>Նոր թեման՝ < Հայաստանի հրաշալի վայրերը></i></p> <p><i>Թվարկել Հայաստանի հրաշալի վայրերից մի քանիսը:</i></p> <p><i>Ձեզ համար Հայաստանի Հրաշալի վայրերիվ որն է յուրահատուկը և ինչո՞ւ:</i></p>	<p>Կարճ դասախոսություն՝ ստեղծելով միջառարկայական կապ(հայոց լեզու, աշխարհագրություն. արվեստ , մշակույթ)</p>
<p>Տնային աշխատանք</p>	<p><i>Ինքնուրույն ընթերցել , թարգմանել և պատասխանել դասի վերջի հարձերին:</i></p>			

Փորձարարական դասի պլան 2

ՈԼՍՈԼԳԻՋ՝ Նարինե Գալստյան

Առարկա՝	ռուսերեն	Ամսաթիվ		Դասարան	6
Թեմա՝	« Հայաստանի հրաշալի վայրերը »				
Օգտագործվող նյութեր՝	<i>Գրատախտակ, կավիճ, դասագիրք, տետրեր, թեստեր, բառարան</i>				
Դասի նպատակը՝	Անցած դասերից ստացած գիտելիքների հիման վրա արժևորել Հայաստանի տեսարժան վայրերն ու շրջանները, ամրապնդել յուրացրած թեման գործնական աշխատանքի միջոցով:				
	ՈԼՍՈԼԳՆԱՄԱՆ արդյունքներ, որոնք կփաստեն, որ ոԼՍՈԼԳՈՒՄը տեղի ունեցավ				
Վերջնարդյունքները	Աշակերտները ը կկարողանան ինքնուրույն նկարագրել Հայաստանը, նրա շրջանները և տեսարժան վայրերը, արդեն ծանոթ և հասկանալի թեման շարադրելով կատարել գործնական աշխատանքը				
Գործողութիւններ(ժամ/տևողություն)	ՈԼՍՈԼՄՆԱԿԱՆ գործունեություն <i>Աշակերտներ</i>	ՈԼՍՈԼՄՆԱԿԱՆ գործունեություն <i>ՈԼՍՈԼԳԻՋ</i>	Հարցադրումներ	Կիրառվող մեթոդ(ներ)	
Տրոպե-սկիզբ	Բացել դասագրքերը, պատրաստվել նոր դասին:	Ողջունել դասարանին, ն/բ: Ստուգել տնային աշխատանքները, բացատրել			

	<p>Ներկայացնել տնային աշխատանքները</p>	<p>անհասկանալի մասերը</p> <p>Տալ հարցադրումներ, աշակերտներին ներգրավել դասապրոցեսին</p>		<p>Հարցադրումների մեթոդ</p>
<p>10րոպե-ընթացք</p>	<p>Պատասխանել հարցերին</p>	<p>Մտագրոհ մեթոդի միջոցով ամրապնդել նախորդ թեմաները:</p>		
	<p>Թեստի միջոցով կատարել գիտելիքի ստուգում նախորդ թեմաների վերաբերյալ:</p>	<p>Նոր թեման հաղորդել , բանավոր հետադարձ կապի տրամադրել, անհասկանալի հատվածները բացատրել:</p> <p><i>(Նոր թեման՝ < Քաղաքը</i></p>	<p>Ինչպիսի՞ք քաղաք է երևանը:</p>	<p>Խմբային աշխատանք</p>
<p>15րոպե</p>	<p>Լուռ լսել դասը , կատարել նշումներ, հնչեցնել անհասկանալի հարցեր,</p>		<p>Ինչպիսի՞ք ն է տեսնում առավույ</p>	<p>Համագործակցային աշխատանք</p>

<p>12րուպե</p> <p>3րուպե-ավարտ</p>	<p>աշխատանք դասագրքի հետ</p> <p>Գրել Հայաստանի որևէ շրջանի վերաբերյալ գործնական աշխատանք:</p> <p>Աշխատանքների ներկայացում</p>	<p><i>պատշգամբից>)</i></p> <p>Հանձնարարել գործնական աշխատանք՝ աշակերտների ընտրությամբ գրել ռեֆերատներ Հայաստանի որևէ շրջանի մասին</p> <p>Գնահատում և տնային աշխատանքի հանձնարարում</p>	<p>ան երևանը պատշգամբից հայտնի գրող Մարիետա Շահինյանը:</p> <p>Ասածեք թե ինչպե՞ս է փոխվել քաղաք երևանը:</p>	
<p>Տնային աշխատանք</p>	<p>Գործնական աշխատանք</p>			